

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ VIDAUS KONTROLĖS SISTEMOS ATITIKTIS JAI KELIAMIEMS REIKALAVIMAMS

2023 m. gegužės 29 d.

Nr. ATA-1

SANTRAUKA

Audito svarba

Apie 4 tūkst. perkančiųjų organizacijų per metus vykdo viešuosius pirkimus, kurių vertė 5–6 mlrd. Eur, ir tai sudaro apie 1/3 visų viešojo sektoriaus išlaidų ir apie 12 proc. šalies BVP¹. Per COVID-19 pandemiją išryškėjo decentralizuotos viešųjų pirkimų sistemos trūkumai, taip pat skubiai vykdant pirkimus nebuvo pakankamai dėmesio skiriama įvertinti, ar tiekėjų siūloma produkcija atitinka keliamus reikalavimus ir ar yra kokybiška². Nuo 2020-01-01 viešojo sektoriaus subjektai turėjo³ sukurti vidaus kontrolės sistemą, padedančią sumažinti neigiamą rizikos veiksmų, tarp jų ir pandemijos, įtaką jų veiklai. Tinkama vidaus kontrolės priemonių visuma padeda perkančiosioms organizacijoms užtikrinti reikiamų prekių, paslaugų ar darbų įsigijimą racionaliai naudojant tam skirtus asignavimus, sklandų viešųjų pirkimų procesą ir šioje srityje kylančių rizikų suvaldymą.

Siekdami įvertinti, ar įvyko teigiamas pokytis tobulinant viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemą, atlikome viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemos atitikties jai keliamiems reikalavimams valstybinį auditą.

¹ Viešųjų pirkimų tarnybos 2021 metų veiklos ataskaita, prieiga per internetą: <https://vpt.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/metines-veiklos-ataskaitos-1> (žiūrėta 2023-04-11).

² VPT parengta COVID-19 pirkimų ataskaita: atviri duomenys, nustatyti pirkimų trūkumai ir rekomendacijos, prieiga per internetą: <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos/vpt-parengta-covid-19-pirkimu-ataskaita-atviri-duomenys-nustatyti-pirkimu-trukumai-ir-rekomendacijos> (žiūrėta 2023-04-11).

³ Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 4 str.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar viešojo sektoriaus subjektų sukurta vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi laikantis jiems keliamų reikalavimų.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ✓ ar sukurta ir palaikoma vidaus kontrolės sistema viešųjų pirkimų srityje atitinka sistemos elementams keliamus tikslus ir vidaus kontrolės principus (pagal į Lietuvos teisės aktus perkeltas Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) Viešojo sektoriaus vidaus kontrolės standartų gaires⁴);
- ✓ ar sukurta sistema užtikrina, kad viešųjų pirkimų procesas būtų vykdomas laikantis jam keliamų reikalavimų.

Audituojami subjektai:

- ✓ Ekonomikos ir inovacijų ministerija, nes yra atsakinga už valstybės politikos viešųjų pirkimų srityje formavimą, jos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontroliavimą⁵;
- ✓ Finansų ministerija, nes yra atsakinga už valstybės politikos vidaus kontrolės ir vidaus audito srityse formavimą, jos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontroliavimą⁶;
- ✓ Kultūros ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nes, įvertinę nagrinėtos srities rizikas, audito įrodymams rinkti pasirinkime 2020–2021 m. daugiausiai viešųjų pirkimų sutarčių (10,1 tūkst. vnt., 212,4 mln. Eur) sudariusių ministrų valdymo sričių biudžetines įstaigas:
 - 2020 m. 3,8 tūkst. viešųjų pirkimų sutarčių (kurių vertė 77 mln. Eur) sudarė kultūros ministro valdymo srities biudžetinės įstaigos (t. y. 16,7 proc. iš 22,4 tūkst. 2020 m. centrinės valdžios institucijų ir joms pavaldžių biudžetinių įstaigų sudarytų sutarčių);
 - 2021 m. 1,9 tūkst. sutarčių (kurių vertė 41 mln. Eur) sudarė socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srities biudžetinės įstaigos (t. y. 15,7 proc. iš 12,1 tūkst. 2021 m. centrinės valdžios institucijų ir joms pavaldžių biudžetinių įstaigų sudarytų sutarčių).

Audito metu, siekdami surinkti tinkamus ir pakankamus audito įrodymus, informaciją rinkome Kultūros ministerijoje ir 20-yje jos valdymo srities biudžetinių įstaigų bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje ir 10-yje jos valdymo srities biudžetinių įstaigų.

Pasirinktas audituojamas laikotarpis – nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2022 m. rugsėjo 30 d.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (41 psl.).

⁴ INTOSAI GOV 9100 standartas „Viešojo sektoriaus vidaus kontrolės standartų gairės“.

⁵ Vyriausybės 1998-07-23 nutarimu Nr. 921 patvirtinti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos nuostatai, 7.1 p.

⁶ Vyriausybės 1998-09-08 nutarimu Nr. 1088 patvirtinti Finansų ministerijos nuostatai, 7.12 p.

Pagrindiniai audito rezultatai

Įstaigų sukurta viešųjų pirkimų srities vidaus kontrolė atitinka ne visus vidaus kontrolės elementus ir jiems taikomus principus pagal COSO modelį. Trūkumų nenustatyta 9 iš 32 vertintų įstaigų viešuosiuose pirkimuose.

1. Įstaigose suformuota viešųjų pirkimų vidaus kontrolės aplinka iš dalies atitinka jai taikomus principus

- ✓ Profesinio elgesio principą, apimantį interesų konfliktų prevenciją, atitiko 4 (arba 13 proc.) tikrintų įstaigų vidaus kontrolės aplinka, dalinės neatitiktys nustatytos 15 įstaigų (47 proc.), o reikšmingos – 13 įstaigų (41 proc.). Interesų konfliktų prevencijai užtikrinti vidaus kontrolės priemonės buvo sukūrusios pusė įstaigų: 16 (iš 32) audituojamu laikotarpiu nebuvo paskyrusios asmenų, kontroliuojančių, kad pirkimų procese dalyvaujantys asmenys būtų pasirašę konfidencialumo pasižadėjimus, nešališkumo deklaracijas ir kad asmenys, kurie Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai turi pateikti privačių interesų deklaracijas, atliktų tai laiku. 10 iš jų vidaus tvarkose nebuvo nusimačiusios, kad pirkimo proceso dalyviai teiktų interesų konfliktų prevencijai skirtus dokumentus. Patikrinus atsirinktus viešuosius pirkimus, 21 įstaigoje, įskaitant ir 12, sukūrusių susijusias kontrolės priemones, nustatėme, kad interesų konfliktų prevencijai skirtus dokumentus pateikė ne visi pirkimo proceso dalyviai arba juos pateikė ne laiku. Įstaigos netinkamai interpretuoja galiojantį reglamentavimą ir nereikalauja, kad šiuos dokumentus pateiktų asmenys, nesantys iniciatoriai, organizatoriai ar viešųjų pirkimų komisijos nariai, bet dalyvaujantys pirkimo procese ir galintys daryti įtaką jo rezultatui (pvz., su kuriais derinami įvairūs su pirkimu susiję dokumentai).

Neužtikrinus interesų konfliktų prevencijos ir su ja susijusių dokumentų pateikimo kontrolės, nevaldoma rizika, kad asmenys, patekę į galimo interesų konflikto situaciją, laiku nenusišalins arba nebus nušalinami nuo su pirkimu susijusių sprendimų rengimo, svarstymo, priėmimo proceso ar jo stebėjimo, todėl bus neužtikrinti viešųjų pirkimų principai, tikslai, sąžiningas varžymasis ir konkurencija, o perkančiajai organizacijai bus sudėtingiau suvaldyti reputacinę riziką (1.1 poskyris, 14 psl.).

- ✓ Rizikų, susijusių su kompetencijos principu, nustatyta visose įstaigose, iš jų reikšmingų – 24 (arba 75 proc.) tikrintose įstaigose. Viešųjų pirkimų mokymus šiame procese dalyvaujantiems darbuotojams bent kartą audituojamu laikotarpiu organizavo 31 įstaiga (iš 32), o kvalifikaciją šioje srityje bent kartą tobulino vidutiniškai tik 23 proc. pirkimų procese dalyvaujančių ar galinčių daryti įtaką jo rezultatams kiekvienos įstaigos darbuotojų. Vidaus kontrolės mokymus organizavo 11 įstaigų, o kvalifikaciją šioje srityje bent kartą tobulino vidutiniškai tik 4 proc. kiekvienos įstaigos pirkimų procese dalyvaujančių ar galinčių daryti įtaką jo rezultatams darbuotojų.

29 įstaigose (iš 32) audituojamu laikotarpiu pirkimus vykdyti buvo skiriami darbuotojai, kuriems tai nėra pagrindinė jų funkcija. 11 įstaigų audituojamu laikotarpiu neturėjo pirkimų specialistų ar padalinių, kurių pagrindinės funkcijos būtų susijusios tik su viešaisiais pirkimais.

Įstaigoms nesiekiant, kad visi pirkimo ir vidaus kontrolė procesuose dalyvaujantys darbuotojai turėtų reikiamą kompetenciją, nesudaromos sąlygos mažinti klaidų ir pirkimams taikomų reikalavimų nesilaikymo atvejų (1.2 poskyris, 16 psl.).

- ✓ Valdymo filosofijos ir vadovavimo stiliaus principą, apimančią vidaus kontrolės politikos ir procedūrų nustatymą, atitiko 12 (arba 38 proc.) tikrintų įstaigų vidaus kontrolės aplinka, dalinės neatitiktys nustatytos 16 įstaigų (50 proc.), o reikšmingos – 4 (13 proc.). Viešojo pirkimo proceso etapų reglamentavimo trūkumų nustatė 17 įstaigų (iš 32). Labiausiai tobulintinas pirkimo sutarties vykdymo etapo reglamentavimas – neaptariama, kaip bus vertinamas pirkimo rezultatas, jo atitiktis įstaigos poreikiui (9 įstaigose) ir poreikio formavimo etapo reglamentavimas – nenustatyta rinkos tyrimo atlikimo ir dokumentavimo tvarka, galimybės pirkti per centrinę perkančiąją organizaciją vertinimas (8 įstaigose).

7 įstaigos neturėjo pasitvirtinusios vidaus kontrolės įgyvendinimą reglamentuojančių dokumentų sąrašo (reikalaujama vidaus kontrolės politikos dalis), kuris turėtų apimti ir viešųjų pirkimų vidaus tvarkas, iš jų 2 nepateikė ir patvirtintos vidaus kontrolės politikos.

Įstaigoms nereglementavus visų pirkimo proceso etapų, neįvardijus jų metu atliekamų veiksmų ir jų vykdytojų, nevaldoma rizika, kad atsakingi darbuotojai (ypač jiems pasikeitus) nežinos, kada ir kokius veiksmus turi atlikti. Tai turės neigiamos įtakos pirkimų rezultatams (1.3 poskyris, 17 psl.).

- ✓ Organizacinės struktūros principą atitiko 9 (arba 28 proc.) įstaigų vidaus kontrolės aplinka, dalinės neatitiktys nustatytos 19 įstaigų (59 proc.), o reikšmingos – 4 (13 proc.). Viešojo pirkimo procese dalyvaujančių asmenų funkcijų ir atsakomybių reglamentavimo trūkumų nustatė 18-oje įstaigų (iš 32). Labiausiai tobulintinas (po 10 įstaigų) už pirkimų planavimą, organizavimą ir jų organizavimo priežiūrą atsakingo asmens ir Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos administratoriaus funkcijų ir atsakomybių apibrėžimas. Įstaigos vidaus tvarkose neapibrėžia, kokia vidaus kontrolės procedūra atliekama ir kokia atsakomybė tenka darbuotojams, su kuriais derinami pirkimo proceso dokumentai. 17-oje įstaigų buvo trūkumų, susijusių su VPT rekomenduojamų pirkimo procese dalyvaujančių asmenų paskyrimu, iš jų dešimt nepaskyrė už pirkimų planavimą, organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingų asmenų.

Įstaigoms į pirkimų proceso roles nepaskyrus konkrečių darbuotojų arba neapibrėžus visų jų funkcijų ir atsakomybių, neužtikrinamas atsekamumas, kuris darbuotojas už kurį proceso etapą ar veiksmą yra atsakingas. Iškilus nesklandumų arba nustačius reikšmingų pažeidimų, nebus galimybės įvertinti, kuriame proceso etape ir kurios vidaus kontrolės priemonės nesuveikė, atitinkamai jos nebus pakoreguotos, kad būtų išvengta naujų pažeidimų ar klaidų ateityje (1.4 poskyris, 19 psl.).

2. 66 proc. įstaigų nevertina su viešaisiais pirkimais susijusių rizikų

Rizikos vertinimo reikalavimus atitiko 3 (arba 9 proc.) tikrintų įstaigų vidaus kontrolė, dalinės neatitiktys nustatytos 9 įstaigose (28 proc.), reikšmingos – 20-yje (63 proc.):

- ✓ Rizikų vertinimo procesą yra sukūrusios ir reglamentavusios 25 įstaigos (iš 32), bet iš jų 21 nevertino su viešųjų pirkimų procesu susijusių rizikų. Neanalizuojant šių veiksmų neparengtos priemonės neigiamam rizikos poveikiui sumažinti ar pašalinti. Įstaigos nesukuria proporcingos rizikai ir optimalios pirkimų vidaus kontrolės sistemos, užtikrinančios pirkimams taikomų reikalavimų ir principų laikymąsi bei įstaigos poreikius atitinkantį pirkimo rezultatą (2.1 poskyris, 22 psl.).
- ✓ 27 įstaigos nestebi viešųjų pirkimų efektyvumo ar rezultatyvumo rodiklių, todėl neturi informacijos, reikalingos kokybiškam rizikų įvertinimui, apie įstaigos pirkimų ir jų

kontrolės sistemos stipriąsias, silpnąsias ir tobulintinas puses, tai apsunkina pagrįstų sprendimų priėmimą dėl tinkamų viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo priemonių parinkimo įstaigoje (2.2 poskyris, 22 psl.).

3. 72 proc. įstaigų sukurtos kontrolės priemonės neužtikrino, kad pirkimai būtų vykdomi laikantis jiems nustatytų reikalavimų

Kontrolės priemonių parinkimo ir tobulinimo principą atitiko 1 įstaigos kontrolės veikla, dalinės neatitiktys nustatytos 15 (arba 47 proc.) tikrintų įstaigų, reikšmingos – 16 įstaigų (50 proc.):

- ✓ 18-oje įstaigų (iš 32) ne visuose pirkimo proceso etapuose reglamentuotos vidaus kontrolės priemonės, kurių metu tikrinama veiksmų atitiktis nustatytiems reikalavimams. Daugiausiai (po 11) įstaigų buvo nesukūrusios kontrolės priemonių poreikio formavimo, pirkimo vykdymo ir sutarties sudarymo etapuose.

18 įstaigų vidaus tvarkose apibrėžė pareigą pirkimų iniciatoriams atlikti rinkos tyrimus, tačiau iš jų 14 nenustatė minimalių reikalavimų, kas turėtų būti žinoma iki pradedant pirkimą, ir tik dvi nusimatė rinkos tyrimų rezultatų užfiksavimo tvarką.

13 įstaigų vidaus tvarkose apibrėžė sąlygas, kai mažos vertės pirkimuose leidžiama apklausti tik vieną tiekėją. Pagal teisinį reglamentavimą vienas tiekėjas gali būti apklausiamas visada, kai vykdomas mažos vertės pirkimas neskelbiamos apklausos būdu, t. y. kai sutarties vertė yra iki 10 tūkst. Eur be PVM (nuo 2023-01-01 – iki 15 tūkst. Eur be PVM), taip pat išimtiniais atvejais – ir didesnės vertės. Siekiant racionalaus lėšų panaudojimo, kad prekės, paslaugos ar darbai būtų įsigijami konkurencingesnėmis kainomis, rekomenduojama apklausti daugiau nei vieną tiekėją. Papildomas sąlygas apklausti daugiau nei vieną tiekėją, vykdant mažos vertės pirkimą neskelbiamos apklausos būdu, nusimatė aštuonios įstaigos.

Įstaigoms nenusistačius vidaus kontrolės priemonių kiekviename pirkimo proceso etape, nevaldoma klaidų ir pažeidimų atsiradimo rizika. Netinkamai pasirengus pirkimui – neatlikus rinkos tyrimo, neįvertinus galimybės kreiptis į kelis tiekėjus – nevaldoma rizika, kad prekės, paslaugos ar darbai bus įsigyti nekonkurencingomis kainomis (3.1 poskyris, 23 psl.).

- ✓ 29 įstaigose neužtikrintas funkcijų atskyrimas: 13-oje pirkimų vykdymas neatskirtas nuo inicijavimo, 13-oje pirkimų vykdymas neatskirtas ir nuo inicijavimo, ir nuo sutarties vykdymo priežiūros, trijose pirkimų procese kontrolę atliekantys asmenys buvo paskirti į jų kontroliuojamų pirkimų komisijas. Įstaigoms, ypač turinčioms nedidelį administravimo funkcijas atliekančių darbuotojų skaičių, sudėtinga užtikrinti funkcijų atskyrimą, todėl didėja apgaulės ar korupcijos atsiradimo tikimybė. Tais atvejais, kai nėra galimybės tinkamai atskirti funkcijų, daugiau kontrolės turėtų atlikti įstaigos vadovas, todėl labai svarbu, kad vidaus tvarkose būtų nustatyti jo veiksmų pirkimų procese (3.1 poskyris, 26 psl.).
- ✓ 21 įstaiga (iš 32) buvo nereglementavusi viešųjų pirkimų srities veiklos peržiūros, 5 nepateikė įrodymų dėl tokios peržiūros atlikimo. 15 įstaigų nereglementuota pirkimų teisės aktų stebėseną ir, jiems pasikeitus, – vidaus teisės aktų peržiūra.

Įstaigoms neatliekant pirkimų srities veiklos ir rezultatų peržiūros, neužtikrinamas pirkimų proceso koregavimas ir tobulinimas laiku, atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas arba pirkimams taikomus reikalavimus, todėl gali būti neužtikrintas pirkimų teisėtumas ir rezultato pasiekimas (3.1 poskyris, 27 psl.).

Politikų ir procedūrų taikymo principą atitiko 9 (28 proc.) įstaigų kontrolės veikla, dalinės neatitiktys nustatytos 4 (13 proc.), o reikšmingos neatitiktys – 19-oje (59 proc.).

- ✓ 23-ijų įstaigų (iš 32) tikrintuose pirkimuose nustatėme neatitikčių teisės aktų ir vidaus tvarkų reikalavimams, iš jų ir keturiose, kurių vidaus tvarkose nenustatėme trūkumų, susijusių su vidaus kontrolės priemonių sukūrimu. Daugiausia jų nustatėme: pirkimo vykdymo etape (16 įstaigų) – taikytas netinkamas pirkimo būdas, su trūkumais parengti pirkimo dokumentai, netinkamai atliktas pasiūlymų vertinimas; pirkimo inicijavimo ir pasirengimo jam etape (15 įstaigų) – nepildoma arba netinkamai parengiama pirkimo paraiška, nefiksuojamas sprendimas, kam pavedama atlikti pirkimą, neatliekama tinkama paraiškos rengimo kontrolė; pirkimų planavimo etape (10 įstaigų) – pirkimas neįtraukiamas į planą, netinkamai apskaičiuota pirkimo vertė, nemotyvuotas sprendimas nepirkti iš CPO.

Nepakankama pirkimų vidaus kontrolė įstaigose lemia pirkimų proceso neatitiktis teisės aktuose ir vidaus tvarkose nustatytiems reikalavimams, todėl neužtikrinamas pagrindinių pirkimų principų laikymasis ir nevaldoma rizika pasiekti pagrindinį pirkimų tikslą – įsigyti tai, ko reikia organizacijai, racionaliai panaudojant tam skirtus asignavimus (3.2 poskyris, 28 psl.).

4. Tobulintinas pirkimo procese priimamų sprendimų ir atliekamų kontrolės veiksmų dokumentavimas bei pirkimų informacijos viešinimas

- ✓ 5 (iš 32) įstaigose nustatėme nedokumentuotų pirkimo proceso sprendimų, jų motyvų ar procedūrų, neužpildytų patvirtintų dokumentų formų arba panaudotų kitokių nei patvirtintos, praleidžiant svarbią informaciją.

Nedokumentuojant pirkimo proceso veiksmų ir priimtų sprendimų argumentų, neužtikrinamas pirkimo skaidrumas ir priimtų sprendimų atsekamumas, nesurenkama informacija šio proceso tobulintinių sričių identifikavimui ir atitinkamai galimų korekcinį veiksmų nustatymui (4.1 poskyris, 29 psl.).

- ✓ Privalomos skelbti informacijos teikimo į Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą kontrolės priemonės nusimačiusios 28 įstaigos (iš 32), tačiau 16 įstaigų tikrintuose pirkimuose informacija šioje sistemoje apie pasirašytas sutartis, laimėjusių tiekėjų pasiūlymus, pirkimų ataskaitas pateikta pavėluotai arba ne visa, iš jų 13, kuriose nenustatėme trūkumų, susijusių su kontrolės priemonių sukūrimu. Tai rodo, kad kontrolė šioje srityje turėtų būti stiprinama.

Dėl nepakankamos kontrolės informacija į centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą teikiama netiksli arba ne laiku, todėl neužtikrinamas pirkimų skaidrumas ir Viešųjų pirkimų tarnybos renkamos viešųjų pirkimų informacijos kokybė, tai daro įtaką į Viešųjų pirkimų tarnybos stebimiems su pirkimais susijusiems rodikliams, reikalingiems šių pirkimų politikos formavimui ir sprendimų priėmimui (4.2 poskyris, 33 psl.).

5. Viešųjų pirkimų vidaus kontrolės veikla įstaigose nėra peržiūrima

- ✓ Nuolatinės stebėsenos ir periodinių vertinimų principą atitiko 5 (arba 16 proc.) įstaigų atliekama vidaus kontrolės stebėseną, dalinių neatitikčių nustatyta 15-oje (47 proc.), o reikšmingų – 12-oje (38 proc.). Vidaus kontrolės stebėseną reglamentuota visose 32 tikrintose įstaigose, tačiau 27 nepateikė įrodymų apie pačios įstaigos darbuotojų atliktą viešųjų pirkimų srities vidaus kontrolės stebėseną. Iš jų 12-oje nebuvo atlikta

jokių (įskaitant ir vidaus auditorių ar išorės tikrintojų) su viešaisiais pirkimais susijusių tikrinimų, kurie atskleistų pirkimų proceso vidaus kontrolės veiksmingumą.

Trūkumų vertinimo ir pranešimo apie juos principui neatitikčių nustatyta 6 įstaigose, nenustatyta – 10 įstaigų, likusiose 16 įstaigų atitikties nevertinome, nes jose nebuvo atlikti vertinimai arba vertinimus atlikę subjektai nebuvo nustatę trūkumų. 80 proc. (16 iš 20) įstaigų centralizuotų vidaus audito tarnybų auditoriai ar kiti išorės tikrintojai nustatė viešųjų pirkimų teisėtumo pažeidimus. Viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemos trūkumus rodo ir tai, kad 5 įstaigos nepateikė įrodymų, kad jų vadovybė svarstė nustatytus dalykus ir priėmė sprendimus dėl šių pirkimų vidaus kontrolės tobulinimo.

Įstaigoms neužtikrinus reguliarios viešųjų pirkimų proceso vidaus kontrolės stebėsenos (savarankišką stebėseną derinant su centralizuotų vidaus audito tarnybų arba kitų išorės vertintojų atliekamais patikrinimais), laiku neidentifikuojami kontrolės priemonių veikimo trūkumai ir neužtikrinamas pirkimų vidaus kontrolės efektyvumas (5 skyrius, 34 psl.).

Rekomendacijos

Kultūros ministerijai:

1. Siekiant, kad Kultūros ministerijos valdymo srities įstaigose būtų sukurta veiksminga vidaus kontrolės sistema, padedanti suvaldyti su viešaisiais pirkimais susijusias rizikas, rekomenduojame įvertinti kitų valdymo srities įstaigų vidaus kontrolę, išanalizuoti jos trūkumus ir imtis pagrįstų priemonių, apsvarstant dalies pirkimų centralizavimą ir (ar) konsolidavimą, vykdant bendrus pirkimus, taip mažinti įstaigų administracinę naštą, sprendžiant kompetencijos trūkumo problemą (1, 2, 3, 4, 5 pagrindiniai audito rezultatai).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:

2. Siekiant, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdymo srities įstaigose būtų sukurta veiksminga vidaus kontrolės sistema, padedanti suvaldyti su viešaisiais pirkimais susijusias rizikas, rekomenduojame įvertinti kitų valdymo srities įstaigų vidaus kontrolę, išanalizuoti jos trūkumus ir imtis pagrįstų priemonių, apsvarstant dalies pirkimų centralizavimą ir (ar) konsolidavimą, vykdant bendrus pirkimus, taip mažinti įstaigų administracinę naštą, sprendžiant kompetencijos trūkumo problemą (1, 2, 3, 4, 5 pagrindiniai audito rezultatai).

Viešųjų pirkimų tarnybai:

3. Siekiant padėti perkančiosioms organizacijoms sukurti veiksmingą pirkimų vidaus kontrolės sistemą, rekomenduojame atnaujinti pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gaires, detalizuojant viešųjų pirkimų proceso etapus, jiems taikomus reikalavimus, vidaus kontrolę įgyvendinančius dalyvius ir priemones, apimant visus penkis vidaus kontrolės elementus (1, 2, 3, 4, 5 pagrindiniai audito rezultatai).

Audito metu Viešųjų pirkimų tarnybai raštu pateikėme rekomendaciją dėl metodinės pagalbos perkančiosioms organizacijoms užtikrinant efektyvią interesų konfliktų prevenciją pirkimų srityje ir mažinant įstatymo nuostatų skirtingo traktavimo riziką, ir siūlymą naujai kuriamoje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje numatyti automatizuotas duomenų teisingumo užtikrinimo priemones.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (36 psl.). Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius yra skelbiama atvirose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.